

SMARAGDER ETTERTRAKTET, KAN BLI LIKE KOSTBARE SOM DIAMANTER.

Av P.M. - K.S. (Bergverksnytt 7/8-81.)

Prøvedrift ved Mjøsa ved århundreskiftet. Smaragd har alltid vært en etterspurt edelsten. Faraone fikk sine lysegrønne stener fra Øvre Egypt, i våre dager finnes gulgrønne smaragder i Ural, mens mørke forekommer i Transvaal.

De mest verdifulle kommer fra Columbia. Smaragdene har ofte inneslutninger, helt perfekte eksemplarer er en sjeldenhet og oppnår priser som diamanter.

I 1980 eksporterte Columbia smaragder for ca. en milliard kroner, nesten like meget ble smuglet ut. I et TV-program vist for en tid siden gruve drift i råtten granitt ved Muzo, nær Bogota. Her har foregått utvinning i århundrer, og det så ut til fortsatt å herske Wild West-tilstander der.

Over 90% av eksporten går til Japan, USA og Taiwan. Det er ikke bare Columbia som taper på ulovlig smaragdutvinning, som nevnt tidligere i Bergverks-Nytt tapte Zambia 100 til 200 millioner kroner årlig på denne trafikken.

Det ble også smuglet ut slipte sten, men det var risikofylt å kjøpe disse. Det hendte nemlig at de var falske, laget av det grønne glasset i stjalne trafikklys! Det ble satt ned en komite for å arbeide med saken og det ble skaffet midler til opplæring av zambiere som ville slå seg sammen om drift av mindre mineralforekomster som ikke ville lønne seg for de større selskaper. I Ndoladistriktet har The Reserved Minerals Corp. begynt å ansette folk til utvinning av smaragder.

I Pakistan er det også rapportert smaragds mugling. For øvrig utvinnes mineralet bl.a. også i Kenya og Australia.

Forhåpninger om å finne verdifulle forekomster er størst når det er tale om fjerne, ugestmilde og øde steder. Aga Khan-forekomsten i et øde strøk 725 km N.

for Perth i West Australia ble funnet for over 100 år siden og har stadig fått nye eiere. Gruben er nå 50 m dyp og har 120 m grubeganger. Ved et journalistbesøk for en tid siden var temperaturen i »lunsjrommet» under en presenning mellom kjøkkenet og en campingvogn 48 C.

Jordsmonnet var rødt og etter kort tid var klær og alt undertøy rødfarget. Vann måtte fraktes flere km til kjøkkenbruk og dusj.

Aga Khans produksjon blir nå utvidet etter at det er funnet en hel del større smaragder av meget god kvalitet. Great Eastern Mines Ltd. overlater sortering, sliping, montasje og salg til et stort australsk juvelerfirma, mens sekunda materiale og sten av smaragd-beryll kvalitet selges direkte til USA.

I mai 1980 ga den zambiske regjering et to måneders amnesti til alle som måtte være i ulovlig besittelse av smaragder, forutsatt at de ble solgt gjennom statens agenter til »rimelige internasjonale priser». Innrømmelsen gjaldt ikke folk som drev ulovlig utvinning og smugling eller som allerede var under rettsforfølgelse for mineraltransaksjoner.

Tiltaket var vellykket: Bare i løpet av de første dager hadde over 200 anonyme personer solgt sine edelstener.

Norsk prøvedrift.

Ved århundreskiftet var kanskje også traktene ved Eidsvoll i engelskmennenes øyne ansett som fjerne og dårlig undersøkte strøk.

En liten forekomst i Norge, ved Byrud gård i Feiring, var ved århundreskiftet gjenstand for prøvedrift. Et engelsk selskap drev i flere år en stoll like over Mjøskanten. For 50 - 60 år siden - før mineralinteresserte turister hadde forsynt seg - var det endel grønne verdiløse sten å finne på berghalden.